

Tas Latweefchu draugs.

1841. 31 Juhli.

31ma lappa.

J a u n a s s i n n a s.

No Rihgas puffes. (15tâ Juhli.) Zerram, ka schis gads buhschoht labbaks maifes gads, ne kâ pehrnajs. Rudsi pa daschahm weetahm jau taggad ptaujami un kas sawu semmi pareisi apkohpis, ihstenu fehshanas laiku trahpijis un labbu fehflu sehjis, tas gan warr preezatees, ka buhs istikshana. Wassarajai sehjams laiks gan bij' pa saufu, bet ir ta, kur ihstens laiks notrahpihts, ne buhs wis smahdejama. Ar seena fanemshanu gan lihds schim pagruhtaki gabje; jo zaur to, ka katrâ deenâ leetus lihje, darbs ne schkibrabs un ir dascha fshade pee seena pascha notikke. — Lai nu tas Wissu=scheligais, no kurra baggatahm roshahm ween wissu labbu warram gaidiht, palihds us preefchu un sawu swehtibu ne leeds.

— s — n.

Is Illukstes meesta, Kurseemmê. Jahau-wakkars, ko ifgaddâ tē preezigi fwinnejam, schogadd' mums bij' tahds behdu= un affaru-wakkars, ka to ilgi warrefim peeminneht. Ap paschu puffnakti tē kahdâ mahjâ zehlahs uggungrehks, un kaut gan ar ab'ju basnizu pulksteneem un ar bungahm pa wiffahm eelahm gulle dameem pilsfehneekem sinnu dewe, lai steidsahs us glahbschānu, tatschu leesmas tik warreni peenehmahs, ka lihds rihtam septini nammi no degge. — No scheem septin' nodegguscheem nammeem diwi bija itten jauni un smukki, un tee kungi, kam schee peederreja, tai brihdi paschi ne bija mahjâ. Winneem wiffa manta palikke par pelneem! — Lai Deews scheligigi palihds apbehdi-nateem un tehwischki remde winnu firds=fahpes ar sawu swehtibu! —

— s — n.

Is Danzig pilsfehstas, Pruhfchu semmê. Kahdâ zeemâ, kas 3 juhdses tahk no schejeenes, tannî 26tâ Mai deenâ pehz puffdeenas notikke leela nelaimē. Kahds 11 gaddus wezs sehns, kas kurls un mehms, dsinne gohwis pa zeemu. Tē winnam pretti gaddijahs zits 9 gaddus wezs sehns, kas sawâ behrna neprahtibâ winna gohwis mehtaja ar semmes gabbaleem un winnu paschu nejauki mehdijs. Dahr to nu schis tik warreni faskaitahs, ka fagrahbe pahragas kahrtu un ar resgallu wiffâ spehkâ masajam fitte pa galwu, un kaut schis gan mukke un fehphahs ais kahda namma, tomehr ohts fkehje pakkat un tikkam fitte, kamehr schis bes jehga nokritte pee semmes. Par nelaimi ne kahdi peeauguschki zilwefi tumumâ ne gaddijahs. Tikkai tas dahrsneeks, kam tas nams peederreja, ais kurra masajs fehphahs, bij' dsirdejis to trohksni, bet winsch

tif tad paspehje atnahkt, kad schis negants darbs jau bij' pabeigte. Gan nu ahrumā dokteru atfauze, bet tas ne ko ne warreja palihdseht un nelaimigajs tai paschā nakti nomirre. Ta nelaimiga behrna tehws pa to laiku strahdaja laukā, un kad winsch wakkarā mahjā nahje, tad us zekka jau to nelaimi dabbuja sinnahkt. Winnam zeemā eenahkoht facikkahs tas pats kurlimehmajs, kas winna dehsu nosittis; to eeraudsijs, winsch ar pazeltu dselles lahpsiti tam kritte wirsiti un buhtu to ar weenu fitteenu nobeidis, ja ne, par laimi, ohts strahdneeks azzu=mirkli buhtu lehjis starpā un winnu noturrejis. — s — n.

• Mihlojeet sawus eenaidneekus.

Weens Neegeru wehrgis kahdā Amerikas fallā tappe kristits un palikke zaur Jesus mahzibahm par gohdigu un taifnu zilweku. Tapehž kungs winnu eezehle par usraugu pahr saweem zitteem wehrgeem un tam ustizzeja wiffas sawas mantas. Kahdu deen' kungs to aisuhtija us wehrgu tirgu, ka tas tur pirktu 20 jaunus wehrgus. Winsch tur aigahje un eefahje wehrgus islaffiht un derreht. Bet us reis tas eeraudsijs kahdu wezzu wahju Neegeru un sawu kungu luhdse, lai to paschu arri pehrf. Bet tas par to lohti brihnodamees ne gribeja to darriht, bet usraugs wehl reis luhdsin luhdse. Wehrgu kuptschis, kas to bija dsirdejis, teize: Kad juhs no mannim pirkseet 20 wehrgus, tad jums scho wezzu wahju zilweku wehl dohschu klahkt bes makfas. Un tā tas arri notikke; wehrgi tappe aiswesti us sawa jauna kunga nammu. Bet arri tur muhsu usraugs ar laipnibu un mihlestibu gahdaja par to wezzu Neegeru. Winsch to nehme sawā paschā istabā, tam dewe labbu gultu, un tam bija jaehd pee winna galda. Saltā laikā winsch to wahju firmgalwu iswedde pee faules, un karstā deenā kohkus-kohka paehnā. Pahr to kungs gauschi brihnodamees teize: "Kas tew skubbina schim firmgalwam tahdu mihlestibu parahdihkt? winsch laiskam taws raddineeks, warr buht taws tehws?" — "Ne, kungs, tahds winsch newaid," atbildeja usraugs. — "Woi tad taws brahlis?" — "Ne mas!" — "Nu tad teefscham kahds zits raddineeks, draugs woi kaiminsch?" — "Ne kahds! winsch man arri newaid ne kahds draugs!" — "Nu tad teizi, kam tu winnu tif mihligi kohpi?" — "Winsch irr mans eenaidneeks, kas man wehrgu kuptscheem pahrdewis, bet swehti raksti mahza: Kad taws eenaidneeks irr isfalzis, tad eh dini to, kad winsch irr islahpis, tad dsirdini to!" —

Mihli lassitaji, kà jums patihf scha melna zilweka kristigs prahts? L.

• Darbu-rullis pa mehnescheem; jeb mahziba, kahdi darbi fainneekem ar sawu faimi ikkatrā mehnest pehž kahrtas ja-strahda.

A u g u s t m e h n e f i.

Saktama pufte.

Pahr mahjas buhschanu. Ja kahdas ehkas woi drehbes ja-mahle un ja-pehrwe, tad tas ihpaschi schinni laikā darrams. — Kam kohku=dahrsti irr pilni ar gattaweem augteem, warr eetaisihkt gahrdus dschreenus un smeekligu pawalgu,

S l u d d i n a f c h a n a .

18tâ Zuhli të Nihgâ gaspaschai, laikam us tirgu, iskrittis mass selta pulkstens, isrohtahts ar dahrgeem akmentineem. Pee Fehdehm Farrajahs itt kà par atplehgu selta simtina. — Kas scho pulksteni irr atraddis, tas lai to atdohd Meuschen=kunga fantori, të Nihgâ pee kalku=eelas, ne taht no raht=uhfes; dabbuhs peeypadfmit fudr. rublus.

INDEX

Page 1. Introduction
Page 2. Chapter I
Page 3. Chapter II
Page 4. Chapter III
Page 5. Chapter IV
Page 6. Chapter V
Page 7. Chapter VI
Page 8. Chapter VII
Page 9. Chapter VIII
Page 10. Chapter IX
Page 11. Chapter X
Page 12. Chapter XI
Page 13. Chapter XII
Page 14. Chapter XIII
Page 15. Chapter XIV
Page 16. Chapter XV
Page 17. Chapter XVI
Page 18. Chapter XVII
Page 19. Chapter XVIII
Page 20. Chapter XIX
Page 21. Chapter XX
Page 22. Chapter XXI
Page 23. Chapter XXII
Page 24. Chapter XXIII
Page 25. Chapter XXIV
Page 26. Chapter XXV
Page 27. Chapter XXVI
Page 28. Chapter XXVII
Page 29. Chapter XXVIII
Page 30. Chapter XXIX
Page 31. Chapter XXX
Page 32. Chapter XXXI
Page 33. Chapter XXXII
Page 34. Chapter XXXIII
Page 35. Chapter XXXIV
Page 36. Chapter XXXV
Page 37. Chapter XXXVI
Page 38. Chapter XXXVII
Page 39. Chapter XXXVIII
Page 40. Chapter XXXIX
Page 41. Chapter XL
Page 42. Chapter XLI
Page 43. Chapter XLII
Page 44. Chapter XLIII
Page 45. Chapter XLIV
Page 46. Chapter XLV
Page 47. Chapter XLVI
Page 48. Chapter XLVII
Page 49. Chapter XLVIII
Page 50. Chapter XLIX
Page 51. Chapter L
Page 52. Chapter LI
Page 53. Chapter LII
Page 54. Chapter LIII
Page 55. Chapter LIV
Page 56. Chapter LV
Page 57. Chapter LVI
Page 58. Chapter LVII
Page 59. Chapter LVIII
Page 60. Chapter LIX
Page 61. Chapter LX
Page 62. Chapter LXI
Page 63. Chapter LXII
Page 64. Chapter LXIII
Page 65. Chapter LXIV
Page 66. Chapter LXV
Page 67. Chapter LXVI
Page 68. Chapter LXVII
Page 69. Chapter LXVIII
Page 70. Chapter LXIX
Page 71. Chapter LXX
Page 72. Chapter LXXI
Page 73. Chapter LXXII
Page 74. Chapter LXXIII
Page 75. Chapter LXXIV
Page 76. Chapter LXXV
Page 77. Chapter LXXVI
Page 78. Chapter LXXVII
Page 79. Chapter LXXVIII
Page 80. Chapter LXXIX
Page 81. Chapter LXXX
Page 82. Chapter LXXXI
Page 83. Chapter LXXXII
Page 84. Chapter LXXXIII
Page 85. Chapter LXXXIV
Page 86. Chapter LXXXV
Page 87. Chapter LXXXVI
Page 88. Chapter LXXXVII
Page 89. Chapter LXXXVIII
Page 90. Chapter LXXXIX
Page 91. Chapter LXXXX
Page 92. Chapter LXXXXI
Page 93. Chapter LXXXXII
Page 94. Chapter LXXXXIII
Page 95. Chapter LXXXXIV
Page 96. Chapter LXXXXV
Page 97. Chapter LXXXXVI
Page 98. Chapter LXXXXVII
Page 99. Chapter LXXXXVIII
Page 100. Chapter LXXXXIX
Page 101. Chapter LXXXXX

us fo të daschas sinnas dohfm: 1) Ahbotu fulla. Nomiso 50 ahbotus un fagreef' schkehlës; leij 2 stohpus uhdena wirsü un leez tik ilgi wahritees, kamehr drufzin tà ka beesaka paleef, un ne pa wissam sawahrahs, un tad leez to fullu zaur drehbi walkigi notezzeht. Kad fulla notezzejuse, tad to drufzin wahri, labbi noschkuhmedams, kamehr wehl zukfurs naw peelikts. Us 1½ stohpeem schahs fullas nemm 2 mahrz. smalka zukfura un wahri atkal labbi kohpâ, noschkuhmedams, tik ilgi, kamehr pee farrotos paleef un sakrezz; tad ispeed 3 zitronu fullu klahr un lai wehl drufzin wahrahs. — 2) Ahbotu wihns. Nemm labbi gattawus ahbotus un turri tohs kahdu laiku tshuppâ, lai labbi eetekkahs. Tad fagruhd ar kohka stampi smalkus; ohtrâ deenâ to fullu ispeed un pildi wehrpelê. Kad të labbi nostahjuse, tad ja=pild zittâ wehrpelê, un kad fahf ruhgt, atkal zittâ wehrpelê, ka paleef skaidrs un tihrs no beesumeem. Pirnu reis' tad ja=nolaisch, kad manna, ka ta farkana plehwe wirsü baltus burbulus mett. Kad wihnu gribbi itt skaidru, tad pataisi tahdu kulliti no wadmallas, kas wirsü tik platta kâ spannis un appaksch gallâ spizza; wirsgallu apschuj ar stihpu, un kad wihnu gribbi nopildiht, tad leez të tezzeht zauri. Kad jau noruhdiss, tad no-nemm meeles no wirsus itt skaidri noht, aisfpunde wehrpeli (enkuri) labbi zeet' un tad flehri woi pagrabâ noleez, kur lai stahw lihds nahkofscham gaddam; tik pa seemu ja=farga, ka ne eefalst. Ohtrâ gaddâ to warri buddelës pildiht, bet tahs ne pildi pilnas, aistaisi labbi zeet' un glabba smiltis. — Woi arri tà: Sakrahj labbu teefu no wiss' gahrdakeem gattaweem waffaras ahboteem un leez tohs dahrsâ isbehtus 14 deenas gulleht, lai buhtu kahds gaifs buhdams (wehlejeem ahboteem ilgaki ja=gull). Tad tohs eeberz traukâ un fastampe woi farihwe labbi smalki. Kad tas padarrihts, tad nemm kahdu enkuri woi muzzu — pehz to mehra, jif gribbi taifih, — zeff to stahwu, isnemm wirseju dibbenu un pildi to isfpeestu ahbotu fullu të eekschâ. Appakschpuffê enkurim fahnds eetaisi nolaischamu tappu un, to fullu eepildijis, usfeds dibbenu tà pat walkigi wirsü. Kad schi fulla kahdas stundas tà eepildita stahwejuse, un pa wirsu jau nostahjahs plehwe ar dascheem netihumeem, tad nolaid pa tappu kahdu glahsi pilnu, un raugi woi irr skaidrs. Kad irr itt skaidrs, tad, trauku ne mas ne kustinadams, nolaid to zittâ tihrà enkurê woi muzzâ, wiss' labbaki tahdâ, kur kahdu reis' wihns bijis eekschâ. Zè lai 5 lihds 6 deenas ruhgst, ka spehku dabbu, bet ne ilgaki, ka faldums ne suhd. Nu wihns atkal zittâ, drufzin ar fehwelli iskwehpetâ enkurê ja=nolaisch, no ka tad nahkofschâ ruddent, kad tas labbi nostahjees un tihrs palizzis, buddelës pildams. Zâ pat arri warr no bumbehrehm un pluhmehm labbu wihnu taifih, kas buhs dauds gahrdaks un wesselligaks, ne kâ tas, kas dahrgu nandu makfa.

Pahr lohpu=kohpschanu. Schinnî mehnesi ap Behrtuleem warr aitas zirpt un pee tekkuleem laist. Wissas zittas sinnas pahr lohpu=kohpschanu paleef wehl tà pat spehkâ, kâ tahs pagahjuschôs waffaras mehneschôs jau issteiktas.

Ram maises jau fahf peetruhkt un arri zitta nohtiga darba naw, jau warr fahkt labbibu kult. Ja preeksch fehklas kult, tad kohri ja=farga, ka ne pahrfalst un ne safuhrt rijâ.

Mehka = jeb faknu = dahrsâ. Taggad warr mah-ruckus un semmenes stah-digt us preefsch = deenahm. Kas kartuppelu fehklas gribb dabhuht, tam schinni mehnesi tahs ja-lassa un ja-darra pehz tahs mahzibas, fo jau April mehnesi effam istahstijuschi. Kur wehl pahrdauds fables, warr israweht, gattawas fehklas faneme un to wissu padarriht, fo pagahjuschâ mehnesi ne paspehja, woi aismirfe.

Kohku = dahrsâ. Schinni mehnesi wehl wiss tas ween darrams, fo pagahjuschâ mehnesi ne paspehja, woi aismirfe. Sewischki gattawi kohku augli salaffami.

Bifchu = dahrsâ. Schinni mehnesi ne fanemm wairs ne kahdu jaunu fpeetu; bet ja kahds nahf, tad nokauj to mahititi, woi dohd winnu tahm, kam truhfst un bittes paschas laid atpakkat wezzâ weeta. Sewischki fargi sawas bittes no laupitajahm bittelm un zitteem eeraidneekem. — Kas meddu isnehmis, kad winnam kahdôs kohkôs woi kurwjos pahrdauds bija, warr no ta, ja patihf, labbu wihnu taifht, un prohti, tâ: Memm 4 stohpus tihra meddus, to leez katlâ, leij 19 stohpus uhdens klahf, un eesihme katlâ zif augsti stahw, un tad leij wehl 5 stohpus uhdens klahf; nu leez tik ilgi wahritees, kamehr lihds tai eesihmetai weetai eewahrahs. Kad nu to wissu effi islehjis zittâ traukâ un atdessejis, un kad kahdu nakti tâ stahwejis, tad ja-eelaisch kahdâ enkure, fur nolaischama tap-pa eetaifita un eefsch tahs lai 6 neddetas pagrabâ stahwoht ruhgst; tikkai spunde pa to laiku ja-turra walkâ. Za dalka, kas noruhgst, allaschin pildama no meddus uhdena klahf, ka enkure arween' paleef pilna. Pehz ta schis wihns at-fal nolaischams zittâ tahdâ paschâ enkure, kas nu labbi ja-aisspunde un 6 neddetas meerâ ja-turr' pagrabâ. Tad to warr eepildigt buddelës, kas labbi zeeti ja-aistaisa. Jo ilgak tahds wihns stahwehs, jo labbaks wiasch buhs.

Appinu = dahrsâ. Appini schâ mehnescha beigâs buhs gattawi, fo warr pasiht pee ta, ka galwinas paleef dseltenas, faspeestas jauku smarschu dohd un lihþ kohpâ. Za deht tee bes kaweschanas ja-nolassa, ka wehtra ne usnahf un ne isposhta. Lassohf raugi us to, ka lappas un kahtini ne nahf starpâ un nolassitas isberr us plahna tahdâ weeta, fur wehjschs zauri welkabs. Kad is-schuiischi, tad us glabbaschânu labbi zeeti ja-eepakka. Kad appinus nonehmis, tad faknehm norohz semmes 6 zollu beesumâ nohst, bet tâ, ka wehl kahda fahrtâ paleef wirfû un tad tē usleez labbus fuhdus. Pahrlaffi tē arri to mahzibu, fo pahf appineem effam isteifuschi April mehnesi. — No appinu stihgahm arri warr labbus schkeedrus, tâ kâ linnus, istaisiht, prohti tahdâ wihse: Nolaffi tahm stihgahm wiffas lappas nohst un eemehrz tâ pat kâ linnus jeb kannepes. Ja ruddens irr filtes un garsch, tad tahs paliks gattawas tai paschâ ruddent, bet ja ne, tad, kad seema sahlahs, us usarta tihroma zillahm ja-isflahj, fur lai pa seemu paleef. Kad misas atschkierzahs, tad irr gattawas; tad warr tihrà uhdent no-skalloht un rijâ schahweht. Kad isschuiischas, tad sagrees zif garrus schkeedrus gribbi un darri tâ pat, kâ ar linneem jeb kannepehm. U. S.

(Weidsama pufse us preefschu.)

Libds 29. Zuhli pee Nihges irr atnahfuschi 845 fuggi un aisbraufuschi 753.

Wrihw drikkelt. No Widsemmes General-gubernementes pufses: Dr. C. E. Napieröky.

Auszüge aus älteren Volkschriften, und Ermahnungen in Form von Liedern.

Riga, gedruckt in der Müllerschen Buchdruckerei 1841.

M a h r t i n a L u t e r a,

ta wezza Deewa kalpa,

pamahzischana pahr Jesus libdsibu no ta blehdiga kalpa.

(Is Wahz' wallodas pahrtulkohs.)

(Sahkama dalka.)

Ewangeliums diwidefmit ohtrâ swehtdeenâ pehz waffaras-swehtku atfwehtes.

(Matt. nob. 18, p. 23 lihds 35.)

Jesus us Pehteri un teem zitteem mahzelleem fazzija: Ta debbesu walsiba irr kâ kahds kehnsich, kas ar saweem kalpeem gribbeja parradu islihdnsinaht. Un kad winsch eefahze lihdsibu turreht, weens winnam tappe peewests, tas tam desmits tuhksfoschus pohdus bija parradâ. Un kad tas ne spehje to maksah, pawehleja tas kungs winnu pahrdoh, ar sawu seemu un behneem, un wissu, kas tam bija, un maksah. Kad tas kalps pee semmes krisdams, winnu gauschi luhdsesh, un fazzija: kungs! zeetes ar mannim, es tew gribbu wissnotak maksah. Kad tam kungam eefeheljahs ta kalpa pehz, un to palaide, un to parradu winsch tam arri-atlaide. Bet kad tas pats kalps bij ahra isgahjis, atradde tas weenu no saweem darba-beedreem; tas tam simts sudraba graschus bija parradâ, un winsch sakampis to schaudse, un fazzija: Maksa, ko tu man effi parradâ. Kad winna darba-beedris tam kritte pee kahjahm, luhdsesh un fazzija: Zeetes ar mannim, es tew wissnotak maksaschu. Un winsch ne gribbeja; un nogahjis mette to zeetumâ, teekams tas maksatu, ko tas bija parradâ. Kad to nu winna darba-beedri redseja, sahpeja tas teem gauschi, un nahfuschchi pasazzija sawam kungam wissu, kas bij notizzis. Kad winna kungs to aizinaja preekschâ, un us to fazzija: Tu blehdigs kalps! wissu scho parradu es tew esmu atlaidis, kad tu mannis luhdsi. Woi tad tew ne bij arri apschelotees pahr tawu darba-beedri, kâ es tewis esmu schelojis? Un winna kungs apskaittees to nodewe teem mohzitajeem, teekams tas maksatu wissu, ko tas tam bija parradâ. Ta jums mans Debbesu-Lehws arri darrihs, ja juhs ne pamettiseet no sirds ikweens sawam brastam winna pahrlahpshanas.

Tas Kungs Kristus scho lihdsibu stahstija, kad Pehteris winnu bija waizajis, fazzidams: Kungs, zeekahrt man sawam brastam, kas prett man grehko, buhs peedoh? Woi gan irr, septin reises? Jesus tam atbildeja: »es tew ne falku: septin reises; bet: septin desmit reis septin'. Un pehz to winsch scho lihdsibu stahsta, beigdams ar to mahzibu, kâ debbesu-Lehws mums tã part darrischoht, kad sawam brastam ne peedohsim, it kâ schis kehnlusch darrjis tam kalpam, kas sawam darba-beedram tik leelu parradu ne gribbeja atlaist, kaut gan pats tik leelu schelastibu dabbusis.

Papreekschu, pirms ihpashchi ewangeliumu sahjam isstahstih, redsesim, kam schis kalps, sawu naudü no darba-beedra atprahoh, nepareisi darrjis. To schim tok pehz taisnibas bij ja ardohd tee simts graschi, ko bija parradâ, un ohtrs ar taisnibu to warreja atprahht. Karra zilweku teesa buhtu fazzijuse: kas parradâ, tam ja maksa. Kam tad tas kungs to kalpu pasuddina, par to, kâ sawu teefu ween melle?

Atbildechana: tã irr rakstihes par to, lai redsam, kahda starpiba irr stary Deewa un zilweku teefas, un kâ daudreis tas Deewa preekschâ irr netaisniba, ko pasaule par taisnibu fãuz, un atkal taisniba preeksch Deewa, kas netaisniba preeksch zilwekeem. Zo

schis kalps preeksch pafaules irr gohhdigs un taisns zilweks; bet Deewa preekschâ wînsch irr negohhdigs un netaisns, tahds, kas muhschigu pasufchanu pelnijs. Deewa preekschâ mums tad ne buhs luhfoht us sawu naudu un mantu, nedf us to, woi mums teefa, woi naw; un meh's ne aisbildinasimees, fazzidami: man irr teefa, tapeh'z ne zeetifchu, ka zits man darra netaisnibu. Deews gribb, lai ne luhfojam us sawu teefu, bet lai tuwakam tik peedohtdam.

Bet tē mums ihpaschi wehrâ ja nemm tas wahrdisch: debbes-walstiba, kad tas Rungs fakka: ta debbesu-walstiba irr kâ kahds keh'ninsch, kas ar fa-weem kalpeem gribbeja parradu islihd'sinacht. So tahds likkums par grehku-peedohtschanu ne peederr pafaules-walstibâ, kur augstakas un semmakas zilweku-fahrtas, un kur tadeht ar weenu zitti, kam ja pawehl, un atkal zitti, kam ja paklausa. Tē mums nu ne mas ne buhs stattiht ar puffaztinu, kad kas niknu darbu padarra, ne buhs ikweenam kaut darriht, kas tam patihk; bet niknumu waijag' fohhdih't, un laudis pee gohda un taisnibas peefpeest.

Tapeh'z ne buhs dohmaht, ka teh'wam peenah'kaks, behrneem wissu peedoht, un ar puffaztinu ween stattiht, kad irr blehdneeki. Ne! fohhdih't waijag', kas fohhdams, un ne peedoht. Tapat arri kungeem ar faimi, pafauligat wirfneezibai ar appakfchneekeem ja darra; ne buhs peedoht, kad nepareisi darra, bet fohhdih't. So niknums bes tam jau zilweku sirdis, un paleek jo leelaks, jo wairak peedoht, tã ka gallâ bendam waijag' pamahzih't tohs behrnus, so teh'ws un mahte naw pamahzih'fchi pareisi.

Tapeh'z tas likkums par grehku-peedohtschanu ne peederr pafaules-walstibâ, kur zilweki zits pah'r zittu, kâ effam fazzih'fchi; bet peederr debbes-walstibâ, kur wissu irr lihd'sigi, weenam pascham Rungam ween paklausidami. Schi debbes-walstiba nu fah'kaks jau schē wîrs semmes, kur to saw'z par kristitu tauschu basnizu un draudsi, un kur Deews walda zaur saweem wahrdeem un zaur sawu Garru. Ja tewim nu schai basnizâ un draudse naw ihpats tahds ammatas, ka tewim peh'z Deewa likkuma peenah'kaks, greh'zineekus fohhdih't; tad tur waijag' tã buht, ka zits zittam weenumehr peedoht, un ne kas ne atreebjah's, bet tuwakam wissadu schehlastibu un mihibu darra, kur tam ween waijaga, lai to arri no mums ne nopelna, un kaut mums pascheem, kâ pafaule fakka, buhru taisniba, winnam wissu taunu darriht.

Tã meh's jau daud'sreis effam fazzih'fchi, ka swehtais ewangeliums jeb Deewa-walstiba effoh't tahda fahrtâ jeb waldischana, kur wissur grehku-peedohtschanas ween; effam arri fazzih'fchi: kur tahdas waldischanas naw, eeksch ka grehkus peedoht, tur arri ne effoh't nedf ewangeliuma, nedf Deewa walstibas. Tapeh'z starpiba ja darra starp schahm diwi walstibah'm, kur grehkus fohda un grehkus peedoht, woi kur teefu mekle un praffa, un teefu arlaisch. Deewa-walstibâ, kur Deews pats zaur ewangeliumu walda, naw ne kahdas teefas-mekleschanas, woi praffischanas, un teefu ne mas ne peeminn; bet tur peedohtschanas un arlaischanas ween, tur naw ne kahdas dusmibas, nedf fohhdibas, bet brahligas kalposchanas un labdarriochanas ween. Tur pretti pafauligâ walstibâ, kur wal dineeks pah'r laudim walda, tã ka ne weenam ne saw'z taunu darriht, un saundarritajus fohda, tas darra pareisi, un laudis winnu par labbu wal dineeku teiz; jo schai walstibâ fakka tã: makfa, so effi parradâ; ja nē, tad tewi zeetumâ eemettih's! — Un tahda waldischana mums waijaga. Bet ar to zilweks nē teek debbesis, un patti pafaule zaur to arri ne paleek swehtiga; bet

par to tik ja gahda, ka jo nifnaka ne paleek; un nifnuma deht tahda waldifchana irr waljadfiga leeta. Zo kad ta ne buhtu, tad zits zittu apestu, un ne weens sawu dshwibu un mantu, sawu seewu un behnu ne warretu glahbt.

Bet ne weenam, kas appakfch pafauligas waldifchanas, naw brihw teiftees par to, ka winsch Deewa preekfcha taifni darra; preekfch wiinna wifs wehl irr netaisniba. Tok tewim tas ja aismirst, ko pafaula par taifnibu turr. Zo arri muhsu ewangeliums muhs te gribb mahzigt, no peedohfchanas ween runnadams. Papreekfchu kungs kalpam wiffu parradu atlaisch; tad no wiinna praffa, lai pats nu arri sawam darba, beedram tapat wiinna parradu atlaisch. Ed Deews gribb, lai noteek eekfch wiinna walstibas; ne weenam ne buhs tik dufmotees, ka sawam tuwakam ne warretu peedoht; un kaut winsch, ka sche irr rakstigts, septin defmit un septin reises tew kaitinajis, ja winsch tewim deesinn zif tauna darrijs; tewim ja aismirst, ka tewim teefa; wifs ja peedoht.

Kam tad ta? Tapehz, ka Kristus tewim ta pat arri darrijs; jo winsch tahdu walstibu zehlis, kur schehlastibas ween. Lai tu arri krihti, grehfodamees, tomeht ewangeliums, schis schehlastibas-krehflis, paleek stahwedams muhschigi; tapehz, tik ka atgreesees ween, un atkal zekkes, tad tewim atkal schehlastibas. Bet nu arri wiinam gribbahs, lai tu sawam tuwakam ta pat peedohti, ja winsch prett tewi ko darra; zittadi schai schehlastibas-walstiba ne peederrefi, neds baudiwi ewangeliuma labbumu, grehku peedohtschanu. Lufk te ar ihseem wahredeem muhsu ewangeliuma mahzibu.

Pateefi! teizama kehniawalsts, schehliga waldifchana, par to ka tur grehku-peedohtschanu ween fluddina; bet wiffi to ne nemm pee firds. Tapehz tik dauds besdeewigu kaufchu, kas ewangeliumu pareisi ne zeeni, dshwodami un darriidami, ka firdi patihk, un turflaht dohmadami, ka paschi ne mas naw sohdam, tapehz ka ewangeliums tik grehku-peedohtschanu fluddina. Bet preekfch tahdeem, kas ewangeliuma augstu mantu ta nizzina, un tik nebehdigigi ar to strahda, preekfch tahdeem ewangeliuma schehlastiba ne mas naw; wiinni ne peederr debbes kehniina walstiba, bet tee pafaula-waldifchana nodohdami, lai ta wiinnus sawalda, ka ne darra wiffu, kas wiinneem patihk.

Bet kahdeem tad ewangeliuma schehlastiba pafloodinata? Teem, kas tapat behdigigi un grehkfirdigi, ka schis kalps. Tapehz raug', ka tam klahjahs. Kungs par wiinnu apschelohjahs, un wiinam wehl wairak schliinkoja, ne ka warreja pagehrecht. Bet muhsu ewangeliums papreekfchu wehl stahsta: ka tas kehniakfch ar saweem kalpeem parradu gribbejis islihd sinah. Un kad nu lihdsibu eefahze turreht, tad schis wiinam nahk preekfcha; tas tam defmits tuhlfstofchus pohdus bija parrada. Un kad tas to ne spehje makfaht, tad kungs pawehleja wiinnu pahredoht, ar seewu un behrneem, un wiffu, kas tam bija, ka sawu naudu warretu dabbuht. Za ne bija mihlige pawehleschana, bet it flummiga un breefmiga leeta! Par to kalpam paleek bail, un winsch, pee semmes mettees, schehlastibu luhdsahs, sawa bailiba wairak sohliidams, ne ka spehje darriht; winsch fakka: kungs, zeetees ar mannim; es tew gribbu wiffnotak makfaht. — Ze warram redseht, kahdi tee irr, kam ewangeliuma schehlastiba par labbu nahk.

Zo tapat arri stary Deewu un mums. Kad Deews us mums fakka: tew ne buhs zittu fwekchu Deewu turreht, bet manni ween par Deewu gohdaht, manni mihs leht no wiffas firds, us manni ween pakautees; tad schi irr ta lihdsiba, schi ta grahmata,

Kur eeraksticht, ko effam parradâ. Zo Deews nemm rohkâ, un mums lossa preekschâ, fazzidams: raug, tas tewim bij ja darra! tew manni ween bija bihtees, mibleht un zee- nigt, un us manni ween palautees, un wissu labbu no mannis zerrest un gaidigt; bet tu tam pretti ween darri; tu man effi prettineeks, tu eeksch man ne tizzi, tu palaujees us zit- tahm leetahm; ar wahrdû: pats redsi, ka schim likkumam ne mas ne effi paklaufijis.

Kad Deews nu sawu likkumu zilwekam tâ preeksch azzim turr, tad schis atsiht, kas wiinam peenahkâhs darriht un ko naw darrijis, atsiht, ka wiinsch likkumu naw turrejis, un tam ja apleezina, ka eeksch Deewu ne mas naw tizzejis, nedst to miblejis. Un ko nu tas Kungs darra? Kad zilweks, sawu nelaimi un pasufchanu atsihdams, fahk bailetees un behdatees; tad wiinsch fakka: pahrdohdeet wiinuu, un wissu, kas wiinam irr; un lai makfa. Tâ Deews sawu teefu spreesch, tâ kâ likkums parahda, ka zilweks irr grehkojis; un Deews tad fakka: tas tewim bij ja darra, bet to ne effi darrijis! Bet pehz grehkeem peederr ta strahpe, ka zilwekam ja makfa. Zo Deews sawu likkumu naw dewis, ka wiinsch teem leek pallst nefohditeem, kas to ne turr. Tad likkums naw rahms un mihligs, bet nospreesch gruhtu un breefmigu fohdibu, un muhs nodohd tam taunam, un muhs eegrubd ellè, un mums leek palikt fohdibâ, tâ ka mums arri pehdigajs artaws ja makfa.

Zo swehts Pahwils it pareisi irr isstahstijis, kad wiinsch us Keemereem (4, 15) fakka: ta baufliba dusmibu padarra; tas irr: kad ta mums parahda, ka nepa- reisi effam darrijusch, tad ta muhs ween beebina ar Deewa dusmibu un fohdibu. Zo kad firds grehkus atsiht, tad arri nomanna, ka muhschigu nahwi pelnijuse; un kad fohdiba nu wirfû nahk, tad ta atmett wissu zerribu. Tâ tas irr saprohtams, kad kungs pawehl, scho kalpu pahrdohd, ar wissu, kas tam peederr, par to, ka ne spehj makfaht.

Tas Kungs ar to gribb darriht sinnamu, ka mehhs nabbaga grehzineeki ne ween ne spehjam makfaht; bet mums arri nahwe grehku deht ja zeesch; kâ Pahwils (Keem. 6, 23) fakka: ta grehka nopelns irr ta nahwe. Tâ pat tas Kungs arri Uhdamu un Eewu parahdihses-dahrsâ apdraud (1 Mohs. gr. 2, 17) kurrâ deenâ juh's no ta (fohka) ehdfiseet, juh's mirdami mirfeet. Tâ nu jau irr ar mums nabbaga zilwekeem, ka Deewa baufliba muhsu grehku deht tahdu bahrgu teefu par mums nospreesch, un muhs nahwei nodohd. Zo kad grehki ne buhtu, tad ne weens zilweks ne mirtu. — Ko nu darrihim? Parrads preeksch azzim; to ne warram leegtees. Tas Kungs gribb makfu; bet mehhs ne spehjam makfaht; ne spehjam!

Uf! kahda tad buhtu labba un preeziga leeta, kad warretum walkâ tift no grehkeem, un nahwei isbehg! Gan waijadsetu aufis un firdis it platti atwehrt, ka to warretum mahzitees! — Gan warram walkâ tift, gan warram isbehg; mums tik ja darra, ko schis kalps darrija. Tas gan labbi atsiht sawu leelu parradu, un turflaht sawu paschu nespeh- zibu, un to fohdibu, ko pelnijis. Tapehz wiinsch semmè kriht preeksch kunga, un to luhdsin luhds, fazzidams: kungs, zeetees ar mannim u. t. j. p. Wiinsch tad schehlastibas luhdse, sawu truhkumu pafemmigi atsihdams.

Tas Kungs gribb, lai arri mehhs mahjamees tapat darriht, ja gribbam, ka wiinsch parradu atlaisch. Zo kas sawu parradu ne atsiht, bet wehl gribb leegtees (it kâ tee Wa- riseeri, kas paschi par taifneem un deewabihjigeem turrabs) tas to ween wairo un darra leelaku. Bet kad jau apleezinajam, ka parradâ effam, tad mums arri fohdiba gaidama, jo paschi to ne kad ne spehjam makfaht. Tapehz tee maldahs gauschi un neganti, kas

kaudis mahza, ka ar faweem pafcheem darbeem grehku parradu warroht islihdinagt. Ze tik weens weenigs padohms ween, prohti schis: apleezini fawu parradu un grehku, krihti pee semmes lihds ar to kalpu, un luhdsfees shehlastibu, ar to muitineeku (Luhf. 18, 13) fazzidams: Uk Kungs, effi man shehligs!

Bet tu fakki: tas kalps tomehr fakkoht: ka wiffnotak gribboht makfaht. Lai fohla, fo gribbedams; mums tok ja fakka: ja wiafch arri no pateefas ta runna, tad tas tok ne warr notikt, jo wiafch to ne kad ne fpehs darriht. — Warr buht arri, ka Kristus, kad tam kalpam ta leef runnaht, ween gribbejis parahdiht, ka mehs zilweki pafchi ne mahkoht fanemt un faprast tahdu shehlastibu, kas tik leela un ne-istakama. Mums schkee, tahs ween, ka effoht pahrdauds; ka Deews tahds shehligs ne buhshoht, wiffu parradu atlaidsams, ka tomehr wehl kas buhshoht ja makfa.

Tas Kungs tad, stahstidams, ka tas kalps, kaut arri. shehlastibas luhdsfees, tomehr wehl usfohlijees, wiffu parradu makfaht, ar to gribbejis parahdiht, kahdas dohmas mums zilwekeem fawas firdis par Deewa shehlastibu, fo ne mahkam isprast. — Bet tas arri gan irr teefa: kam grehku peedohfchanas no firds gribbahs, tam, lai mas, ja apnemmahs, parradu jo leelaku ne darriht, tas irr: no grehkeem atstahtees, un labbaki dshwoht un darriht. Jo zilweks, kas ne gribb atgreetees no grehkeem, un kam prahts, jo prohjam teem kalpoht, un kas tomehr peedohfchanu luhdsfahs, tas Deewu, to Kungu, apfmeij.

Bet kad nu zilweks Deewa laipnibu mekle un shehlastibas luhds; — kahds tad Deews pats buhs? — Buhs laipnigs un shehligs pahf wiffweem! — Jo klausu ween, fo winna Dehls fakka, kas Tehwa flehpt. Pats wiafch fakka: tam kungam eescheh, lojahs ta kalpa pehz, un to palaide, un to parradu wiafch tam arri atlaide. — Tahds irr Deews; tahda winna firds! un kas fakka, ka naw tahds, tas mahza wiltibu!

Kad mehs nu dohmajam, Deews effoht bahrgs fohgis, pee ka grehziineeki naw ne kahdas shehlastibas ne atrohn, bet no ka dusmibas ween ja bihstahs; tad dohmajam nepareisi, kaut arri patti baufliba ta ween no Deewa, muhsu Kunga, runna. Tas ne kaisch ne fo! Jo schi baufliba runna no tahdeem grehziineekeem, kas shehlastibas ne zerre, nedf mekle. Bet teem grehziineekeem, kas fawus grehkus atsiht un apleezina, teem schee grehki no firds irr shehl, tee labpraht gribb, kaut Deewa dusmibu ta ne buhtu fakrahju, schees; un winnu weenigas ruhpes un behdas irr tahs, ka winni ta prett Deewu apgreh, kojufchees un winna baufleem naw paklausijusch, un par to shehlastibas luhdsfahs; un schee tahdi atraddihs shehlastibu, ka schi stahw. — Jo Deews irr shehligs Deews, un winnam tehwa-firds. Tapehz winnam arri eeschehlojahs muhsu nelaines pehz, un, ka praweets Ezeijels (18, 13.) fakka: ta besdeewiga (zilweka) nahwe tam labbi ne patihk; bet tam patihk, kad wiafch atgreeschahs no fawa zetta, un dshwo. — Tapehz, kad wiafch eefsch tewis atrohd tahdu firdi, kas shehlastibas pagehre, un kam grehki ne patihk, no teem atstahdamees; tad wiafch wiffu parradu labpraht gribb atlaist, un shehlastibu tewim parahdiht; ittin ka te redsam pee ta kalpa, kas, fawu parradu atsihdams un apleezinadams, shehlastibas luhdsfahs.

Bet kadest Deews mums tik shehligs gribb buht, to ewangeliums mahza zittas weetas, prohti: tapehz ka Deewa Dehls, muhsu mihtais Kungs Jesus Kristus, (itt ka) grehziineekeem (bet ne grehkeem) paliga nahzis, winnu grehkus pats usnemdamees, un

mirstocht par teem makfadams. Kad nu zilwekam tahda ustizziba us to Kungu Kristu, un wianna nahwi, tad wiafch Deewa firidi winnejis, ta ka schis ne warr nedf dufmotees, nedf sohdsht. Zo wiannam bes tam firids jau laipniga, un wiannam muhsu nelaimes irr schehl. Tapedz tik ka Uhdams un Eewa grehks un nahwe bij krittufchi, wiafch no pascha labba prahta usfohlijahs, ka seewas sehkla wellam spehku buhschoht nouem.

Tahda nu muhsu mahziba, kas mums, paldeews Deewam! tihra un ffaidra muhsu ewangeliuma-basniã un draudse; ta ka mums irr muhschiga taifniba un muhschiga dschwofchana zaur to tizzibu ween eefsch Jesu Kristu, tas irr: zaur Deewa schehlastibu un laipnibu. Ta arri redsam pee ta kalpa, kas tik warren dauds bija parrada; bet kungs wiannam to atlaisch no schehlastibas, bes nopelna, bes wisseem zitteem darbeem; par to ween, ka tas pee wianna schehlastibas turrahs, to luhgdamees.

Tapedz, kad grehku peedohschanu gribbam dabbuht, tad ja tizz, ka Deews mums grehkus peedohd, ittin ka arri trescha tizzibas lohzehta apleezinajam: es tizzu grehku-pamefchana. Bet manna firids, gudrineeze buhdama, gan labpraht gribbetu, ka schis tizzibas lohzehtis te ne runnatu no ihsteneem grehkeem, bet tik no tahdeem darbeem, fo ta pat par grehkeem ween fauz, prohti: no pasemmibas; ar wahrdu: es Deewa preekscha labpraht ne gribbetu parahditees ka ihstems grehzineeks, bet ka tahds, kas tik pats pasemmodamees ta pat ween par grehzineeku fauzahs, lai arri naw ne kahdu grehku eefsch sewis ne nomanna. — Tahds nu teefcham gan buhtu fawahds grehzineeks! — Bet nu tee wahrdi: es tizzu grehku peedohschanu, irr pascha Swehta Garra wahrdi. Un fo Swehtais Gars par grehkeem fauz, tee ne warr buht tahdi grehki, fo zilweks ween eedohmajees; bet ka tee irr ihpaschi grehki; kahdi irr: laulibas-pahrkafpschana, mauziba, sagfchana, un zitti tahdi, fo arri es esmu padarrijis, un wehl ikdeenas padarru. Ta pat arri scha kalpa parrads ne mas ne bija eedohmahts ween, bet ihpats pateefi parrads: desmits tukstoschi pohdi. — Kas nu ihsteni par grehzineeku gribb atsihtees, tas lai peeluhfo, ka tee grehki, fo apleezina, naw tahdi, fo, ta fakfoht, ween buhtu fapnojis, woi pats eedohmajees; bet lai atsiht, ka wianna grehki tikpat irr grehki, it ka laulibas-pahrkafpschana, sagfchana, flepkawiba, tas irr: ka tee irr leeli grehki, kas us elli wedd, ja Deews ne peedohd. Zo kaut gan wiffi arri ne padarram rupjus grehkus, kaut gan wiffi laulibu ne pahrkafpsjam, nedf sohgam, nedf nokaujiam; tomehr muhsu grehkus muhs elles-dibbinã pasuddina, ja ne tizzam, ka Deews peedohdohht.

Bet mehs zilweki jau tahdi effam, ka labpraht paschi fawus grehkus gribbam deldeht ar sawu paschu spehku; mehs arri fawus grehkus labpraht par masakeem turram sawã prahta, fazzidami: leelu un rupju grehku ne esmu darrijis; ne esmu laulibas-pahrkafpschans, nedf saglis, nedf flepkawa, woi zits tahds. Bet muhsu grehki ihsteni un pateefi ja apleezina, ta ka mehs Deewa preekscha fakkam: mihtais Deews! kad tu lihdsibu ar manni gribbi turreht, tad ne buhs grehki, fo ween esmu eedohmajees, bet atraddisees ihpaschi leeli grehki; ittin ka schim kalpam parrads bija leels. Ne bija naudina no ffahrda, ar fo kungu behrni spehle; bet ihpascha fudraba-naudas desmit tukstoschi pohdi! — Un tahda grehku-atsihschana irr wajjadfiga leeta.

Bet kad nu grehki zilwekam firidi paleek sinnami, kad parradu-grahmatu tam preeksch azzim turr; tad smeeklus gan aismirfihis. Tad fakka: Es esmu niknaks pahr wisseem;

ne weens tif grubti un breefmigi apgrehkojees! — Tabda grehku, atsihshana zilweku padarra ittn pasemmigu, ta ka arri ihstenu grehku peedohshanu warr dabbuht. Bet fur naw tabdas pasemmigas firds, tur arri peedohshanas newa. Tapeh; ta preezas mahziba no grehku-pamefshanas ihpaschi preefch pateesi fristigeem zilwekeem, kas sawus grehkus pareisi atsihst. Bet pasauls-behrnu pulks, kas grehkus ne atsihst, te ne peederr, arri ne sinn, kas irr grehku=peedohshana. Un lai gan dsird, kad mahzibu dohd par to; tomehr ta winneem irr apflehpta leeta.

Mehs tad peedohshanu zittadi ne warram dabbuht, ka ween, kad grehku peedohshanu tizzam, ka treschais tizzibas lohjeklis mahza, tas irr: kad grehkus pateesi atsihstam un, swehti bihdamees, no wiffas firds noschelojam; un turflaht mums stipri ja tizz, ka Deews tohs peedohd. Grehku, atsihshana un tizzibai tad wajag buht kohpa. Itt ka grehkus pateesi atsihstam un eeksch sewis nomannam; ta pat mums arri grehku, peedohshanu buhs atsiht un nomanniht.

Bet nu dauds ne buhs gudroht par grehkeem. Kas to darra, tam lehti ta pat klausees, ka tam kalpam, kas parradu pats grihb makscht. Ne klausi tad, fo firds sawa bailliba un netizziba fakka, bet klausi, fo Deews fakka sawas wahrdoos. Kad scheem wahrdeem tizzam, tad tee mums debbesi atdarrihs, un mehs atsihstim, ka tee pah wisseem irr augstaki. Peh; schahs tizzibas nu ja nahf mihlestiba, un mums, winnas darbus darridamees, ja parahda, ka muhsu tizziba irr ihstena un pateefiga. 3.

(Weidsama datta us preefschu.)

Mikkela Deewmihlina garrigas dohmas pee laizigahm leetahm.

R a f f a.

Mikkelis kahdu riht' agri gahje lauka un ar leelu preeku fauli redseja uslehkt. To redsedams, winsch dohmaja us to tairnibas fauli, kas uslehkdama uslehks pastara deena, un fazzija pats pee sewis: ak swehta, Deewa behrnu parahdischanas deena, kas pirma buhfi muhschigam meeram, kad gan tu aufsi? Ak, Jesus firschu spohschums, firschu preeks, zit ilgi mums buhs gaidiht tewi ateedamu? — Staigajoh, winsch mannija, ka kahjas tam flapjas no raffas, un ka sahlite un pulkites, ka ar pehrlehm, ar fudraba lahfitiehm apbehrtas. Pee tablahm debbes mallahm — ta winsch nu fazzija — es swehtas dohmas mekleju, un to schehlastibu, ar fo tu, mans Kungs un Deews, semmi pil didams peepildi, wehl ne kad ne-esmu ihsti atinnis. Bet nu es warru teefcham fazziht: ka es sawus fohlus eeksch sweesta masgaju (Jab. 29, 6), un ka tawa schehlastiba irr ka agri nahkdama raffa (Dsej. 6, 4). Teefcham, Kungs, tawas labbadarri-fshanas tif pat newarr isffaitiht, ka schahs spihdofchas pehrlites; wiffas rodditas leetas tu oplaitijis ar tawas schehlastibas raffinu. Sawam wahrdam muhscham lai irr flawa. Mons Kungs un mans Deews, kahda lahfitie tawas tehwischigas schehlastibas lai kriht arri us mannu wahju firdi un prahtu, ka es poleeku labprahtigs un muddigs, tewim kalpoht!

Pee jaunas skolas eeswehtifchanas.

a. Preeksch eeswehtifchanas.

Meld. Gohds Deewam ween ar pateifchan'.

1. Ak, augstais Deews, nahz' palihgā
Tam darbam, ko scheid sakam. Mehs sawā
leelā nespehkā Mas paschi spehjam, mahkam;
Tapeh; lai muhsu luhgšchanas No tewim
teek paklaustas Schai swehtā preezas deenā.

2. To arramaju tihrumu, — Winsch taw
irr, Kungs! — apwehti, Ka us to gohdam
apkohpu Ta sehla usdihgst lehti; Ka augst
tuhstohsch-kahrtigi No behrneem scheid teek
fakrahī Us leelu ptaujas deenū.

3. Tam, kas tohs stahbus slaggināhs, Par
palihgu tu nahzi Ar tawa garra raffinās Un
zerreht winnu mahzi: Ka ikweens algu sa
wadu, Pehz sawu darbu sawadu, No tewis
teescham dabbus.

• Pee laulafchanas jadseed.

Meld. No debbesim buhs man atnest.

a. Preeksch laulafchanas.

1. Ak! paschās preeka stundinās, Ko
redseht firds mums wehlejahs, Sahf prahū
pahruemi bailiba! — Kā dohschohs bailigs
laulibā?

2. »Us manni metteet sawu nast! Pee
mannim preeku warr atrast; Kas ween pee
mannim turrehs slahū, Tas allasch turrehs
drohschu prah'!»

3. Pats Deews mums labbu wehlejis,
Kungs Jesus muhs irr scheplojis; Pee win
na luhgšim laimi few! Winsch preeku dohs
gan man, gan tew!

4. Tshws, mahte, raddi, luhdseet arr'
Jif Jesus wahrda isluhgt warr; Pee Dee-

• P a l a u f c h a n a h s u s D e e w u.

Meld. Ach Jesu, meiner Seelen Freude.

Us tewi, Kungs, eeksch preek un waidu
Es drohschi zerru, tizzigs gaidu! Tu
glahbsi, zelsi, lihdsesi; Ko fohliis, to

4. Schi labbas sehklas weetina, Kas
mums un behrneem swehta, Kungs, tawā
stiprā glahbschanā Lai ta irr pawehleta. Ar
taweem spahrneem arsegti Lai meisteris un
mahzēti Scheit tawā meerā dshwo.

5. Kungs, dohd scho behrnu wezzakeem,
Kas tohs jau waddijufchi Pee tawu wahrdu
awoscheem, Dohd' teem, ko pelnijufchi: No
behrneem paklausifchanu Un gohdu, preeku
ihstenu, No tewim — debbes krohni.

b. Pehz eeswehtifchanas.

Meld. No Deew' es neatkahpschohs.

Mu, Kungs, muhs wiffus swehti Pee
wisseem darbinneem, Kas mums irr uswehleti
Pehz taweem likkumeem. Palihds' tu schep
ligi, Ka katram darbs isdohdahs, Un swehtiba
tam rohdahs Scheit un tur debbesi. 1.

wa galdu waddast muhs, Tur gattaws, kas
gribb swehtigt muhs.

5. Ko bruhsgans, bruhste, gaidam wehl?
Tas altars tairihts muhsu deht! Schē Jesus
draugus saweenohs; — Buhs preeks wehl
debbes dshwohtōs!

b. Pehz laulafchanas.

6. Lai eet, kā eet! Deews gahdahs wehl!
Tam Kungam allasch muhsu schēhl. Lai eet,
kā eet! Kungs Jesus ween, Tas slahs mums
galdu katru deen'.

7. Winsch kahsu drehbes gahdahs mums,
Ne muhscham muhs no sewis stums. Kas
mohdrigs paliks luhgšchanā, Pastahwehs pa
strā deeninā! 37.

• P a l a u f c h a n a h s u s D e e w u.

Meld. Ach Jesu, meiner Seelen Freude.

Us tewi, Kungs, eeksch preek un waidu
Es drohschi zerru, tizzigs gaidu! Tu
glahbsi, zelsi, lihdsesi; Ko fohliis, to

M a r t i n a L u t e r a ,
ta wezza Deewa kalpa,
pamahyichana pahr Jesus lihdsibu no teem kashu weeseem.

(Is Wabz' wallodas pahrtulkohts.)

Ewangeliums septinapadesmità swebideenà pehz waffaras swebhtku atwebhtes.

(Luhf. gram. nob. 14, p. 1 lihds 11.)

»Las gaddijahs, ka Jesus weenà wariseeru wirsneeka nammà nahze swebhtdeenà us meelastu, un tee us winnu gluhneja. Un luhf, weens uhdens-fehrdsigs zilweks rahdijahs winna preekschà. Un Jesus eefahze runnaht us teem haufsihas-mahzitajeem un wariseereem, un fazzija: arrig klah-jahs dseedinahst swebhtdeenà? Wet tee zeete kluffu. Un winsch to nehmis, to dseedinaja, un fuh-tija prohjam. Pehz winsch atbildeja un us teem fazzija: kas irr juhfu starpà, kam saws ehse-lis, jeb wehrsis eekriht akkà, un winsch to tuhda! ne iswell swebhtà deenà? Un tee tam neneeka ne warreja atbildeht us to. Winsch arridsan teem weeseem kahdu lihdsibu bewe, nomannidams, ka tee isbraudstjahs sehdeht augstakà weetà, un us teem fazzija: Kad tu kashàs no zitta tohpi eeluhgtis, tad ne sehdees augstakà weetà, ka ne gaddahs jo zeenigs, ne kà tu, kas no winna luhgtis; un ka tas, kas tewi un winnu luhdsis, ne nahf us tewim fazzihst: dohdi schim weetas; un tad tew buhs ar kaunu sehdeht semmajà weetà. Wet kad tu kluhsti luhgtis, tad eij un seh-dees semmajà weetà, ka tas, kas tewi luhdsis, nahf us tewim fazzihst: draugs, wirsees aug-scham; tad tewim buhs gohds preeksch teem, kas lihds ar tewim fehsh pee galda. Jo, kas patš augstinajahs, tam buhs semmotam tapt, un kas patš semmojahs, tam buhs augstinatam tapt.«

Diwi leetas mums pee scha ewangeliuma ja apdohma. La pirma irr, ka schis ewange-liums mums parahda, kahds tas Rungs Kristus, un ko mehš no winna warram zerreht. Un tur klahst tizziba un mihlestiba mums teek parahditas. Tizziba: jo schis uhdens-fehrdsigs zilweks papreekschu to ewangeliumu, to preezas sinnu bija dsirdejis: tas Rungs Kristus effoht tahds mihligs, schehligs un labfirdigs wihrs, kas wisseem palihdsoht, un neweenam bes paliga un eepreezinashanas ne leekoht aiseet; jo ja tas uhdens-fehrdsigs zilweks tahdu flawu par Jesu ne buhtu dsirdejis, tad winsch paschà nammà ne buhtu eegahjis tam pak-fak. Teescham, wajag, ka winsch kahdu sinnu par winnu bija dabbujis, un daubs leetas par Kristu dsirdejis, un ka winsch tam tizzejis.

Un schis irr tas ewangeliums, ko buhs fluddinaht un par pateefu turreht, pirms mehš tizzam, ka Deews mums tik mihligs un schehligs, un ka tas sawu Dehlu no debbe-fim fuhstijis, mums palihdseht. To nu zilwekam buhs tizzeht; jo zittadi ja arri wiffi rad-dijumi mums schehligi, tad tas mums ne palihds, kad Deews naw schehligs; un ta pat kad Deews ar mums meerà, tad naw ne kahds raddijums mums ne ko ne warr kaiteht; kà swebhtais Pahwuls (Reem. 8, 31.) fakka: »ja Deews ar mums; kas tad pretti mums?« Lai tad nahwe, wels, elle un wiffi raddijumi barrahs; tatschu mums ne ko ne warr kaiteht. Tapehz ewangeliums muhs mahza, ka Deews irr schehligs. No ta tad muhsu firbi nahf tizziba, un ta jauka drohscha zerriba, ka Deews mums palihdsehs dsihwojoht un mirstoht.

To mehš arri redsam pee scha uhdens-fehrdsiga zilweka. Schis papreekschu irr dsir-dejis: Kristus effoht schehligs, un pehz to winsch nu tizz, ka schis arri winnam sawu schehligu un mihligu prahtu parahdihš; jo ja winsch to ne buhtu tizzejis, tad winsch pa-

liġu pee Kristus ne buħtu meklesis, nedf atraddis. — Tas ewangeliums fann zaur wiſſu paſauli; bet ikkattr to ne dſurd. Zo arri tee warifeeri tur feħdeja, ar paſchahm azzim redſedami, kaħds miħliġs Kristus bija; bet tee to ne tizzeja. — Tas nu bija par tizzibu. — Peħz to ſchis ewangeliums mums arri paraħda to miħleſtibu eekſch Kristus, kaſ augtu neſ, ne few paſchaj, bet zitteem, ka iħſtena miħleſtiba jau darra.

Mums wiſſus likkumus buħs turreħt peħz ta padohma, ko miħleſtiba doħd; mums toħs buħs turreħt, kaħd tee irr tuwakam par labbu; un mums toħs ne buħs turreħt, kaħd tee tuwakam par ſħahdi. Tadeħt, kaħd zilweki wezza testamenta laikōs Moħsus likkumu labbi ne ſapratte, un, to turroħt, miħleſtibu ne apdohmaja; taħ Deews Iſraēla tautaj zaur Moħſu peeſohlija, ka wiſch teem praweetu griħbeja zelt, kaſ likkumu iſſkaidrotu; jo ta Moħsus (5 graħm. 18, 15.) ſakka: »es zelſchu teem weenu praweetu no wiſnu braħtu widdus, ka tu eħfi, un es liſſchu mannu waħrdu wiſna muttē, un wiſch runnaħs us teem wiſſu, ko es tam pawehleſchu.« — Deews toħs praweelchus ihpaſchi zeħle, lai to likkumu iſſkaidro, un lai to ne iſdarra peħz baħrsibas, bet peħz miħleſtibas. — Ta patſ Moħsus arri darrija. Wiſch Iſraēla beħrnuſ 40 gaddus ſchur un tur apkaħrt wedde tukſneſi. Bet hu Deews jau Abraāmam (1 Moħſ. graħm. 17, 10. 11.) bija pawehleſis, »ka ikkattru wiħriſtu aſtotā deenā bij apgraiſht.« Ħchis hauffliſ ſkaidri gan pawehleja, kaſ ja darra; bet Moħsus atlaide, tanniſ 40 gaddōs ne weenu ne apgraiſidams.

Mu kaſ taħ Moħſum waħu dewe, ſcho likkumu ne turreħt? Un taſſchu Deews patſ to Abraāmam bija dewiſ. Tas to dewe, kaſ ſinnaja, likkumu turreħt, woi ne turreħt, peħz tuwakam miħleſtibas; ta ka likkumeem wiſnam paſcham un wiſna tautaj bija kaħpoħt, un ne wiſnam un tautaj ſcheem likkumeem. Zo Iſraēla-beħrni ikdeenas us zekku bija, un ta peħz taſ atlaide apgraiſchānu, lai ſchi toħs ne aiſkawe; un wiſch ſaħzija: likkums gan tur irr, un to buħs turreħt; tomeħr arri briħw, to ne turreħt, kaħd miħleſtiba ta griħb; — un ta nu wiſch apgraiſchānu pawilzinaja, kaħeħr ſawu zekku bij iſſtaħgħuſchi. Ta pat nu wiſſus likkumus warr iſſkaidroħt peħz miħleſtibas un peħz waijadſibas.

Ta pat arri ar Daħwidu (1 Sam. graħm. 21, 6.) bija, »kaħd wiſch eħde taħs ſweħtas maiſes, kaſ ne weenam ne bija briħw eħſt, ka preeſtereem ween;« — ta ka Kristus eekſch ewangeliumeem daudſreiſ us to aiſrahda (Matt. 12, 3.). Nedf Daħwidſ, nedf wiſna ſullaini bij preeſteri; bet kaħd wiſch baħdu zeete, taħ naħze pee Abimeleku, luħgħdams, lai wiſnam un beedreem doħd ko eħſt. Abimeleks ſaħzija: man teeſcham naw ne kaſ, ka ſchaħs ſweħtas maiſes ween; taħ Daħwidſ, aiſteħzeħis, droħſchi eħde. — Woi nu Daħwidſ greħkoħis, to darriidams? Ħchē taſſchu Deewa likkums, kaſ aiſleedſ! — Ne maſ naw greħkoħis. — Kaħeħz naw? — Kaħeħz ka baħdſ ſpeede, un zittas leetas ne bij, ko eħſt.

Ta pat nu arri Kristus darra ewangeliumā; dſeedina to uħdens-ſeħrdſiġu zilweku paſchā ſweħtdeenā, kaſ tomeħr it ſtipri bij ja ſweħti peħz wezza testamenta likkumeem. Bet ko tee warifeeri darra? — Wiſni ſtaħw, un gluħnedami ween us to Kungu luħko, raudſidami, ko darriħs. — Ja taſ tam ne paliħdſ, ta wiſni doħma pee ſewim, taħ wiſnu warr noroħt, ka wiſch irr neſcheħliġs, un laudim ne kaħdu labbu ne darra. Bet ja wiſch tam paliħdſ; taħ wiſch irr beħdeewiġs, ſweħtdeenu ne ſweħtidams; meħs taħ

warram pahleezinaht, ka Deewam un wiinna wahrdeem ne paklaufa. — Lai nu darra, kâ gribbedams; meh's wiinnu gan dabbusim! — —

Bet ko tas mihtais Kungs Kristus nu darra, kas, pehz wariseeru dohmahm, jau wiinnu rohkâs? — Wînsch eet widdû zaur, un darra, kas peenahkâhs; wînsch tohs wariseerus leek kaunâ, un tohs tik stipri aissnem, ka ikweens reds, tee aplamneeki ween effoht, lai gan gribb tahdi buht, kas laudis mahza un wadda.

Wînsch teem azzis fakka, ka tee ne sinn, kas tas effoht: swehtdeenu turreht jeb swehtsiht. Wînsch gribb fazzih: juhs dohmajeet, ka tas zilweks swehtdeenu swehtsi, kas ne ko labbu ne darra un bes darba paleek. Tâ teescham naw; bet kad kas swehtdeenu gribb swehtsiht, tam Deewa wahrdu's buhs klaufiht un swehtus darbus darriht; tam buhs miht, leht tuwaku, un schim darriht, kas tam wajjaga; tam buhs buht paklaufigam un firds, schehligam, labfirdigam un mihtligam u. t. j. p. Tâ ja darra swehtdeenâ. Jo Deews pawehlejis, ka mums swehtdeenâ labbus darbus buhs darriht; un schi ta ihstena Deewa kalpofhana, kas wiinnam labbi patihk.

Tâ arri tas praweets Oseja fakka: »man miht schehlastiba, un ne uppuris, un Deewa atsihschana wairak, ne kâ bed'sami uppuri.« — Kas tas irr: Deewu atsiht? — Tas irr: Deewa wahrdu's dsirdeht; jo bes scheem wahrdeem ne weens Deewu ne warr atsiht. Bet kad Deews schinnis sawds wahrdu's fakka: es esmu taw's Deews, kas sawu Dehlu suhtijis un par tewi nahwê nodewis; kas tewi swehtâ kristibâ usnehmis u. t. j. p., tad meh's Deewu mahzamees pasihht, kahds wînsch irr mihtligs un schehligs. Zittadi, ja Deews tâ us mums ne buhtu runnais sawds wahrdu's, tad ne kahda zilweka prahts ne sinnatu, ned's saprastu, ka mums tahds Deews, kas mums sawu Dehlu dewis, un ar to muhs gribb darriht swehtigus.

Treschais bauflis fakka tâ: tew buhs to swehtu deenu swehtsiht, tas irr: tew swehtdeenâ Deewa wahrdu's buhs klaufiht, un Deewu mahzitees atsiht. Kas to darra, tas Deewam kalpo, un swehtdeenu pareisi swehtsi. Un kad nu arri nahk klahht tee darbi, tâ ka zilweks pehz Deewa wahrdeem dsihwo un darra; tad wînsch arri Deewam kalpo.

Wajjag, ka pee mums kristigeem zilwekeem ikdeenâs irr swehtdeena; jo mums ikdeenâs Deewa wahrdu's buhs klaufiht un pehz teem dsihwoht. Tomehr Deews paschu swehtdeenu eezehlis, lai schai deenâ it fewischki wiinna wahrdu's klaufam un mahzamees, un pehz teem dsihwojam. Jo tannis zittâs feschâs deenâs laudim sawu darbu buhs darriht, un ar sawahm rohkahm pastrahdâht to, no ka warr dsihwoht. Jo pats Deews ihsteni gribb; jo wînsch irr pawehlejis, lai strahdajam. Bet tâ pat wînsch gribb, lai septitu deenu swehtijam, ne strahdadami, tâ ka ikweenam wakkas, Deewa wahrdu's klaufiht un mahzitees, un atstahht to, kas pee laizigahm leetahm peederr, bet to darriht, ko Deews sawds wahrdu's gribb un pawehl.

Un nu muhsu ewangeliums arri wehl mahza, ka mums buhs buht pasemmigeem; jo tâ pats tas Kungs, lihdsibu beidsoht, fakka: »kas pats augstinajahs, tam buhs semmotam tapt; un kas pats semmojahs, tam buhs augstinatam tapt.«

Un tâ irr ne ween preeksch Deewa, bet arri preeksch zilwekeem. Jo wiffi laudis jau lephneem irr pretti; un tas jau irr ihsti nikns zilweks, kas pasemmigu un deewabihjigu

zilweku eenihst. Sinnams, ikkatram irr miht, kad reds, ka kahda kalpone mahjäs irr labprahitiga un paklausiga, un ar weenteesigu firbi darra, ko kungi pawehl; tahdu kalponi gaspascha drihs fahs misleht. Eä irr: pasemmigus zilwekus ne warr eenihst; tä pat arri lepnus un augstprahitigus laudis ne warr misleht.

Bet no ka gan nahf, ka ne weens lepnu zilweku labbi ne eerefs? — Deews pats tä gribb, un wianna wahrbi fakka: ka pats us to gribb palihdseht, ka lepni zilweki teef pasemmoti. Eä arri reds pasaulé: kad zilweki lepnibä irr zehlfuchees, tad Deews tohs pasemmo. So tä fwehtais Apustuls Pehteris (1 gram. 5 nod.) fakka: »Deews turrahs teem lepneem pretti.«

Turpretti, kas irr pasemmigs, to Deews un zilweki mihto, un tas laimi un fweh, tibu dabbu. Eä mehs pasaulé redsam, ka daschu brihd nabbaga zilweka dehs leelä gohdä teef, tä ka fehniini to wianna gudribas, woi ffunstes deht augsti zeeni. No ka tahda laime nahf? No ta, ka tas Kungs, muhsu Deews, labprahit to augstina, kas irr pasemmigs. Kä arri 113ta dseefna fakka: »kas irr tahds, ka tas Kungs, muhsu Deews, kas tohti augsti irr apfehdees? kas nolaischahs ffarriht debbefis un wirs semmes? kas to nabbagu no pihschteem uszett, un paaugstina to behdigu no teem dubteem, ka winsch to fehina pee leeleem kungeem, pee sawu tauschu leeleem kungeem?« — Eä Deews darra ar pasem migeem. Bet kad zilweki irr lepni un augstprahitigi, un ne gribb paklausih, — teem winsch turrahs pretti.

Tas lai muhs passubbina, ka pasemmigi turramees, ka behrni un faines laudis mahjäs labbi paklausa, dohmadami: Deews gribb, lai es darra, ko zitti pawehl; man ne buhs buht augstprahitigam, bet pasemmigam. Tapehz gribbu padarriht to, ko zitti ne gribb padarriht. Par to ne behdaschu, ka efmu semsch un ka zitti man nizzina. So es sinnu, kad tahds buhschu, tad Deews man sawä laikä gan augstinahs.

Eä arri bija ar Saulu. Schis tehnam bij paklausigs, ehsetus gannija, pats par wiffu masaku ween turredamees Benjaminä-zilti. Bet Deews schim ehsetugannam un nabbadnam to praweetu Samuëlu fuhrija, to par fehniinu fwaidsiht. So tapehz ka winsch bija pasemmigs, Deews winnam schehlastibu darrija. — Bet kas pehzak notikke? — Kad Sauls nu fehniensch bija, tad firds palikke leela un lepna, un wairs ne behdaja par Deewu, muhsu Kungu, nedf par wianna wahrdeem. Tapehz Deews, it ka papreekschu winnu, pasemmigu buhdämu, bij paaugstinajis, nu nogruhdde, kad lepns un augstprahitigs bija palizzis, tä ka pats ar sohbinu nodubräs un wianna zilts sudde.

Eä pat Dahwidis bija pasemmigs un tehnam paklausija, awis gannidams. Ja buhtu bijis lepns, tad buhtu fazzjis: woi man awis buhs gannih? Tas naw ne kas; man ja kahpj augstaki! Tomehr tä ne darrija, bet palikke paklausichanä un pasemmibä, awis gannidams. Winsch gan bija fmuks un stiprs jaunelis, kam it muddiga galwa; tä ka gan buhtu warreis fazzih: kas tad man ar awim? Parahdischohs laudim, kahds efmu! augstaki zelschohs! — Bet palikke pee awim, darridams, ko tehws pawehleja. Bet Deewam firds nessahs us tahdu amju-gannu; un Samuëlu praweetu pee wianna fuhra, lai ta^s winnu par fehniinu fwaida. — Un fwehti raksti ihpafchi wehl stahsta, ka Dahwidam septini brahti bijusch, lepni un augstprahitigi puifchi, kas sawu jaunaku brahtu par neeku turreja. Bet Deews us Samuëlu fazzija: tew ne buhs lufchoht us zilweka

augstibu; bet tewim par Fehnitu ja swaida tas, ko es tewim parahdischu, prohti: tas awju-gans; tohs zittus ne gribbu. — Dahwids arri paliffe pasemmibâ, kad Deews to bij paaugstinajis; jo zittabi schis winnu ta pat buhtu pasemmojis, ka Saulu. Bet par to, ka irr pasemmigs, winsch fawu walstibu atkal'ardabbu, lai arri prettineeki winnu bij isdsinnuschi. Un Deews winnam wehl tik augstu gohdu darra, apfohlidams, ka Kristum no winna zilts buhschoht peedsimt.

Wiss tas irr rakstigts un pehz Deewa prahta fluddinajams par to, lai effam pasem migt, un lai no lepnibas fargamees; lai ne fakkam, ka daschas kalpones: »kas nu weenâ gabbalâ Fehkê strahdahs, un traufus masgahs, un istabas isflauzihs? Cefim danzohht! Kam mums tad weenumehr ja darra, ko pawehl?« Sargees! ja lepnibâ gribbese zeltees, gan redsefi, ka Deews buhs pretti! To pats irr fazzijis, un winsch ne mello; winnam lepniba un augstprahtiba reebj, ka paschi ar azzim redsam. Ko dohma, kas wainigs par to, ka pasaulê wissur tik flikri klahjahs, ka wissur tik dauds neprahtrigu, palaiduschu un nelainigu wihru un seewu? Tas no ta: kamehr wehl irr jauni, tad qribb zeltees, un ne patihk paklausihht un darriht, ko zitti pawehl. Tapehz Deews tas Kungs teem arri leek aiseet palaischanâ, it ka zuhlakam, kas ne kad ko labbu ne mahzahs. Jo ta irr: kas paaugstinajahs, to Deews pasemmo; bet kad kas pats pasemmojahs, to Deews pee semmes ne warr arstahht, bet to pazell. To lai ne aismirstam!

Un to schodeen gribbam mahzitees, Deewam kalpodami. Gohds un flawa lai irr Deewam par to, ka winsch mums schodeen tahdu mahzibu dohd. Lai winsch nu arri fawu schehlastibu dohd us to, ka meh's to paturram, un pehz tahs darram, fawa Dehla Jesus Kristus deht. Amen.

3.

M a h r t i n a L u t e r a,

ta wezza Deewa kalpa,

pamahzischana pah'r Jesus lihdsibu no ta blehdiga kalpa.

(Is Wahz' wallodas pahrtulkohts.)

(Weidsama dalka.)

Apdohmasim nu muhsu ewangeliuma ohtru dalku. — Tas kalps, atlaischanu dabbujis, is e e t a h r â, sinnadams un tizzedams, ka kungs peedewis; bet nu, kad isnahzis, tam tauschu starpâ ar mihlestibu buhs parahdiht, ka winsch kunga schehlastibas irr wehrts un zeenigs. Tâ arri tizziba zilwekus peewedd pee Deewa, bet mihlestiba tohs iswedd ah'râ tauschu starpâ. Nu ta kalpa mihlestibai arri bija fahktees; bet, fawu darbu-beedri atraddis, tas to schmauds, lai makka, ko winnam bij parradâ; un no schehlastibas ne ko ne gribb sinnaht.

Tê irr, ko pirmiht effam fazzijuschî, mums kristteem zilwekeem ar darbu ja parahda tauschu preekschâ, ka muhsu tizziba irr ihstena un pateesiga. Deewam tawu darbu ne mas ne waijaga; winna preekschâ jau gan, kad tewim tizziba; bet winsch gribb, lai tu, tahdus darbus padarroht, fawu tizzibu fawâ paschâ un tauschu preekschâ parahdi. Jo winsch tawu tizzibu gan reds, bet tu pats un zilweki to wehl ne reds; par to tewim ar tahdeem darbeem buhs kalpoht tuwakam.

Bet ko nu schis kalps darra? — Tâpatt ka meh's paschi, kam gan schkeetahs, ka tizzam, un kas preezajamees, ka ewangeliuma preezas sinnu effam dsirdejuschi; bet kas

peh; ta ne gribbam dshwoht un darriht. Zif tabli nu gan effam tiffufchi, ka no wella mahzibas un blehsahm pa drufku effam atstahjufchi, un meh; nu sinnam un faprotam, kas irr pareisi un kas naw; bet mihlestiba naw wehl fahkufe muhfu starpâ, tâ ka zitteem darram, ittin kâ Deews mums irr darrjis; kâ arri paschi scheshlojamees, ka daschi wehl nifnakt paliffufchi, ne kâ papreefschu bija.

Ittin kâ nu schis kalps darba-beedram ne gribb atlaist, bet us sawu teefu ween pastahw; tâpat arri meh; fazzidami: man ne mas ne peenahkabs zittam to schliinkoht, kas man peederr, un sawu teefu pats no rohkahm palaiht. Kad schis manni kaitinajis, tad tam peenahkabs, ar man faderretees, un noluhgtees. Tâ jau pafaula mahza un darra, un tewim arribfan irr teefa. Ne weens keisers, neds fehnisch tewi arr ne peefpeedih; zittam schliinkoht, kas tewim peederr; bet tam ja lauj tewim darriht ar sawu mantu, ko gribbi. Pafauliga wirfneeziba tif luhko us to, ka tu ar fwefschu mantu ne darri, ko gribbedams; bet ne us to, woi sawu paschu mantu zittam dohdi, woi ne dohdi. Ta irr ta pafauliga teefa, kas fakka: ifkatram peederr tas, kas winnam irr; tapeh; winsch arri pareisi darra, sawu mantu peelidams, kâ pascham gribbahs, un zittam ne nozemdams, kas tam peederr.

Bet ko tad ewangeliums fakka? — Ja Deews nu arri tâ pat buhtu darrjis, us sawu teefu pastahwedams; ja winsch fazzitu: peenahkabs, nifnus sohdiht; es nozemmu, kas man peederr. Kas man to aisleegs? — Kur meh; wiffinot tad paliktum? Wiffieem bija pasustees! — Bet tapeh;, ka winsch nu ar tewi ne darra tâ, kâ winnam gan irr brifhw, tas arri gribb, lai tu tâ pat darri. Ne dohma tad us sawu teefu, un labbak fakki tâ: ja Deews mannim desmits tuhstoschu pohdus schliinkojis, kam man tad sawam tuwas kam ne bija schliinkoht simts graschus?

Nu tawa manta wairs ne peederr tewim, bet tuwakam. Deews gan buhtu warrejis paturrecht to, kas pascham peederr; winsch tewim arri ne ko ne bija parradâ. Wehl winsch tewim wiffu dohd; winsch taws scheshligs kungs, kas tewi mihlu turr; winsch tewim kalpo ar wiffahm sawahm mantahm, un kas winnam irr, tas tewim peederr; — kam tu tad tâ pat ne gribbetu darriht? — Ja tu tad pee winna walstibas gribbi peederrecht, tad tewim buhs darriht, tâ pat kâ winsch darra; bet ja tew prahtâ, pafaula-walstibâ palikt, tad winna walstibâ ne nahkfi.

Tapeh; tē ja peemim tee wahrbi (Matt. 25, 42.), ko Kristus pastarâ deenâ us launeem fazzih; es biju isfalzis, un juhs manni ne effat ehdinajufchi; es biju noflahpis, un juhs manni ne effat dsirdinajufchi, u. t. j. p. Bet, warr buht, tu fakki: tu jo mahzi, ka Deews us darbeem ne luhko, neds winnu deht zilweku ne darra fwehtigu! — Urbildam tâ: winsch gribb, lai schohs darbus padarram bes makfas, bet ne darram, gribbedami ko pelnitees ar teem; bet mums ar teem ja kalpo tuwakam, un ja parahda, ka mums pateefiga tizziba. Jo kas tad tewim irr, ko Deewam warri doht, un ar ko warri pelnitees, ka winsch, apscheshlodamees, tewim wiffu schliinko, ko effi parradâ? Un kas winnam par to? — Naw ne kas, kâ ween, ka tu winnam sawu un pateizibu dohdi, un darri, ittin kâ darrjis, lai zitti arr tewis deht Deewam pateiz; jo tu effi winna walstibâ, un tewim irr wifs, kas wajaga. — Schi irr kristigas buhschas nas ohtra dalka, prohti: mihlestiba.

See nu, kas tizzibu ar mihlestibas-darbeem ne parahda, irr tabdi kalpi, kas gribb, lai winneem peedoht, paschi tuwakam ne peedohtami, neds no sawas teefas ko atlaisdami.

Bet scheem tã pat klahfees, kã schim kalpam. Zo kad tee zitti kalpi (tee irr tee, kas ewan-
geliumu fluddina), kad schee reds, ka Deews tahdeem zilwekem wissu atlaidis, un ka
tee tomehr ne weenam ne gribb peedoht, tad tas teem firdi fahpj, ka wiini tik nepateizigi.
Un ko wiini tad darra? Zittu ne ko ne warr darricht, ne kã pee kunga nahkt, un wiinam
to pasazicht, fazzidami: Tã zilweki darra: tu wiineem parradu un mohkas atlaidi, wissu
peedohdams; bet meh's ne warram padarricht, ka wiini nu zitteem tã pat darra, it kã tu
wiineem darricht. — Za irr ta apshdseschana. — Us so nu Deews tohs pastarã teesã
aizinahs preekschã un fazzih's: kad tu biji isfalzis, un nabbags, un behdigs; tad tewim
esmu palihdsejis; kad grehki tamu firdi apgruhtinaja, tad tewis esmu eeschehlojees, un
parradu peedewis; woi tu nu sawam tuwakam tã pat effi darricht? — Un tã wiinsch tad
arri pah'r schahdeem scho teefu spreedih's: tu blehdigs kalps, es pah'r tewi esmu apscheh-
lojees atlaidsams un peedohdams; bet tu pah'r zitteem ne tã pat gribbeji apschehlotees,
un wiineem parradu peedoht; par to tewim nu arri faws parrads ja makfa. Nu laipnibas
un schehlastibas ne kahdas wairs ne buhs, bet dusmibas un muhschigas pasufchanas ween!
nu luhgshanas wairs ne palihdsehs! Tad tee paliks, kã mehmi, nu tohs nodohs moh-
kãs, teekams wissu parradu nomakfahs.

Zo paschu arri swehtajs Pehteris (2 Peh't. 2, 21.) irr fazzijis par teem, kas, ewan-
geliumu dsirdejuschi, atkal atkahpj: teem buhtu labbaki, ka tee to zettu tahs
pateesibas ne buhtu atsinnusch'i, ne kã, to atsinnusch'i, nogreestees no
ta swehta baufta, kas teem bija eedohts. — Kam buhtu labbaki? — Par
to, ka, atkahpuschees, dauds niknaki paleek, ne kã papreekschu, pirms ewangeliumu bija
dsirdejuschi, ittin kã Kristus (Matt. 12, 43.) fakfa par neschlihtu garru, kas
septiaus garrus pee sewim nemm, kas jo nikni, ne kã wiinsch pats,
un tee, nahkusch'i, dsihwo eeksch ta zilweka, no ka papreekschu bij isgahjis,
un tohp pehz ar to zilweku niknaki, ne kã papreeksch.

Tapehz Deewa schehlastibu wajag wehrã nemt. Tas Kungs, muhsu Deews, dees-
gan leezibas dewis, ka grehkus peedohd, proht: wiina wahrdu fluddinaschanu, swehtu
kristibu, swehtu wakkarinu, un Swehtu Garru muhsu firdis. Bet nu arri wajag, ka few
pascheem kahdu leezibu dohdam, ar ko apleezinajam, ka grehku-peedohtschanu effam dabbu-
juschi; un schi leeziba irr: ka ikkats sawam brahlam wiina pah'rakahpschanu peedohd. —
Meh's tã peedohdami, ar Deewu, kas peedohd, gan ne kã ne warram lihdsinatees. Zo
kas irr simts grafchi prett desmits tuhkstoscheem pohdeem? — Naw ne kas. — Mums
arri ne buhs dohmaht, ka, paschi peedohdami, nopelnam, ka Deews mums peedohd; jo
Deews no schehlastibas ween mums grehkus peedohd. Tomehr mums ja peedohd sawam
brahlam, kad tas prett mums apgrehkojees, par to ka leezibu dohdam, ka paschi grehku
peedohtschanu no Deewa effam dabbususch'i.

Bet kad meh's kã brahti zits zittam peedohdam, tad arri wajaga, ka brahtis, kam
peedohtu, sawu grehku atsiht. Zo par tahdu grehku, ko zilweks ne atsiht, arri ne warr
zerreht peedohtschanu. Kad brahtis man jo prohjam launu darra, kad wiinsch jo beenas
jo niknaks paleek, tad tas mannim gan ja zeesch; tomehr man jau papreekschu ne buhs
fazzicht: es peedohtu; bet wajag to pahrmest un fazzicht: braht', tu prett man effi apgreh-
kojees; tu nepareisi effi darricht! — Za wiinsch apsmeedamees to wehl pah'r galwu laisch;
tad tas man arri ja zeesch; bet wiinsch ne warr gaidicht peedohtschanu, par to ka wiinsch

to ne atsihst par grehku. Bet kad winsch no firde atsihst, ka winsch nepareisi darriis; kad fakka: bracht, es prett tewi esmu apgrehkojees; peedohdi luhdsams! tad ja fakka: brahlit mihlais, labpracht no firde!

To schoreis esmu gribbejis teikt par to jauku mahzibu no grehku-peedohschanas; par ko mehš gan wesselu gaddu warretum runnaht. — Mufsu mihlais Kungs un Deews lai mums dohd scheblastibu, ka scho mahzibu labbi faprotam, ka ar to eepreezinajamees, un to few pascheem par swehtibu allaschin apdohmajam. Amen. 3.

• Swehtiga redsefchanahs.

Meld. Wie wird mir seyn, wenn ich dich Jesu sehe.

1. Rā tad man buhs, kad tawā preefchā wairš firde ne tirdi? Rā tad man buhs, af, tu Kufschu, Mans wiffu mihlais, augstais Pesti- mans Kungs un Deews! Kad firde no nahwes tajs! Kad, swehts es patš, pee tewim, swehtajs, wairš ne baidisees? — buhſchu, Un muhſchibā man buhſi aiſwadajš? Rā tad man buhs? Gan, Kungs, to ne ſinnu, Bet preejaš affraš pilda aztinu.

2. Rā tad man buhs, kad tawa waiga ſpoh- 4. Rā tad man buhs, kad ſaweenohſt es Kuf- ſchums Fe mannu waigu ſpohſchu darriis; ſchu Ur wiſſeem teem, to dwehſle mihloja, Kad es ar teem pee Jeſuſ muhſcham buhſchu, Un ſchkirſchanahs wairš firde ne baida? — Rā tad man buhs? — Af, ſwehta lihgmiba! Tu dohdi Man peederrehs, ko wehl ne iſprattis? Rā tad man buhs? — Af kahdu ſwehtibu Man firde jau juht, kad to tik peeminnu!

3. Rā tad man buhs, kad ſkanehs eng'lu 5. Af, itt beš mehra irr ta lihgmibina, Ro tur taš Kungs man mihli fataiſihs. Lai gaidu dſeeſmaš, Un mihli duſſu Jeſuſ klehpiti, Kad tad, lai zeeſchu ſwehtā ſinnā, Lihdſ wiinna roh- zina man atraiſihs; Un dwehſele tai ihta meera Kufhs; Af Kungs, mans Deews! Rā tad, af iſdſiſuſſuſſuſ wiffaš kakraš leeſmaš, Un paſaule kad man buhs? 30.

• Jeſuſ dſeeſma.

Meld. Kam tad wairak buhs pa prahtam.

1. Wanna firde juht ſwehtu preeku, Kad aiſ- winsch arr' ſchegliš rahdahš, Tohs, kaš raub', ween, Katru deen', Jeſu ſinnā leeku; Kad firde Behdāš gaud', Lihdſzeetigs apgahdahš. tizzigi to gohda, Allaschin To peeminn, Klauſiht 4. Ja firde drihs gribb luhſt eeſch mohſahm, Kristuſ ſteidš, Raiſeš beidš, Glahbi ar ſtiprahm tam irr mohdā.

2. Mihligi winsch ſauz pee ſewi ſkummiguš 5. Tu wiſſ mihlais draugs, Kungs Jeſu! Wahrguluš, Meerinahs arr' tewi; Winna naſta Stipri tizz, Ka ne zitš Dſehſihs nelaim'š leeſmaš. naw tik gruhſta, Jeſuſ, patš Upbehdahš, Paligu 5. Tu wiſſ mihlais draugs, Kungs Jeſu! Lawš aiſween Eš iſdeen' Buhſch' ar garr' un mums ſuhſta.

3. Deeſgan behdu winsch iſbaudiš, Leelakuš meeſu. Man arr' nahwe ne warr baidiht, Dſihwš, Sirdſehſtuš Ne kaš ne kad baudiš; Lapehš 6. Tu, Palikſchu; Drohſch to warru gaidiht. 13.

Brihw drikkht pehš iſkumu ſweedumeem.

Rihgā, 4tā Auguſt mehn. deenā 1841mā gaddā.

Dr. C. E. Napierſky, drikkſamū grahmatu pabeluhſtojaiš.

Rihges piſſehtaš baſnižas: teeſa apſezina, ka tē nekaš naw nedš prett biſheleš, nedš prett Augšburgeſteeſiſaš grah- matahū. Rihgē tai 30. Juii mehneſi 1841.

(L. S.)

Peefehdetaiš: D. G. Bergmann.

H. Ufermann, Notehs.